

بررسی رابطه ی بین شادکامی و حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر  
مقطع ابتدایی شهر جهرم

**Investigating the Relationship between Happiness and Social Support and  
Academic Achievement of Elementary Girl Students of Jahrom**

**Azadeh Ranjbar**

Master of Elementary Education, Islamic Azad  
University, Fasa Branch.

Email: [azadehranjbar223@gmail.com](mailto:azadehranjbar223@gmail.com)

آزاده رنجبر\*

کارشناسی ارشد آموزش ابتدایی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فسا.

**Abstract**

The purpose of this study was to investigate the relationship between happiness and social support and the academic achievement of elementary girls in Jahrom. This study has been descriptive-correlational-correlation depending on the type of target, practical and how to do it. The statistical population of this study consisted of elementary girls in Jahrom, with 120 people selected as a cluster random table through the Morgan table. The Esteem Included Oxford's Happiness Questionnaire, Wax Social Support Questionnaire (1986), McNeranian's Educational Achievement Questionnaire (1992). For data analysis, SPSS 26 statistical software and correlation coefficient statistical method were used. After analyzing the research data, the results showed that Happiness and Social Support were significantly related to the academic achievement of female students of Jahrom with the correlation coefficient of 0.21.

**Keywords:** Happiness, Social Support, Academic Achievement.

**چکیده**

هدف از انجام این تحقیق، بررسی رابطه ی بین شادکامی و حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر جهرم بوده است. این تحقیق با توجه به نوع هدف، کاربردی و از نظر چگونگی اجرا در زمره تحقیقات توصیفی از نوع توصیفی-همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل دانش-آموزان دختر ابتدایی شهر جهرم بوده که تعداد ۱۲۰ نفر از طریق جدول مورگان بصورت تصادفی خوشه‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار تحقیق شامل پرسشنامه شادکامی آکسفورد OHI، پرسشنامه حمایت اجتماعی واکس (۱۹۸۶)، پرسشنامه پیشرفت تحصیلی مک اینرنی (۱۹۹۲) بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از نرم افزار آماری SPSS، نگارش ۲۶ و روش آماری ضریب همبستگی استفاده شد. پس از تجزیه و تحلیل داده های پژوهش، نتایج نشان داد که بین شادکامی و حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر جهرم با ضریب همبستگی ۰.۲۱ ارتباط معنادار داشته است.

**واژه‌های کلیدی:** شادکامی، حمایت اجتماعی، پیشرفت تحصیلی.

## مقدمه

امروزه منشأ تمامی تحولات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی کشورها ریشه در نظام آموزش و پرورش دارد. بدون شک آموزش و پرورش هدفمند، برنامه محور، جامع نگر و پیشرفته جامعه توسعه یافته تری را رقم خواهد زد. شناسایی جایگاه واقعی علم، معلم و دانش آموز، نقش آن‌ها در تحولات اجتماعی و به علاوه فراهم نمودن زمینه‌های رشد و توسعه آن‌ها برای موفقیت در عرصه این تحولات الزامی می‌باشد. با توجه به هدف اصلی نظام‌های آموزشی که بر مبنای آموزش و پرورش نسل آینده ساز جامعه بنا شده است، دانش آموزان از نقش محوری در این نظام برخوردارند و لازمه رشد و پرورش آنها وجود حمایت‌های اجتماعی از جانب خانواده‌ها، دولت و نظام آموزش و پرورش و دیگر نهادهاست. در محیطی که حمایت‌های همه جانبه به‌علاوه امکان رشد وجود داشته باشد، مطمئناً دانش آموزان از انگیزه کافی برای پیشرفت تحصیلی برخوردار خواهند بود که ثمره آن مفید خواهد بود (شاره، ۱۴۰۰). پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش‌ها و کوشش‌های این نظام، در واقع برای پوشاندن جامه عمل به این امر است. به عبارتی، جامعه و به طور ویژه آموزش و پرورش، نسبت به سرنوشت فرد، رشد و تکامل موفقیت آمیز وی و جایگاه او در جامعه، علاقه مند و نگران است و انتظار دارد فرد در جوانب گوناگون اعم از ابعاد شناختی و کسب مهارت و توانایی و نیز در ابعاد شخصیتی، عاطفی و رفتاری، آنچنان که باید، پیشرفت و تعالی یابد. با توجه به این که میزان پیشرفت و افت تحصیلی یکی از ملاک‌های کارایی نظام آموزشی است، کشف و بررسی متغیرهای تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی، به شناخت بهتر و پیش بینی متغیرهای موثر در مدرسه می انجامد. بنابراین بررسی متغیرهایی که با پیشرفت تحصیلی در دروس مختلف رابطه دارد، یکی از موضوعات اساسی تحقیق در نظام آموزش و پرورش است. عوامل متعددی بر پیشرفت تحصیلی تأثیرگذار هستند. از مهمترین این عوامل می‌توان به شادکامی و حمایت اجتماعی اشاره نمود. فرانکن<sup>۱</sup> (۲۰۰۶) دریافت که دانش آموزانی که از شادکامی و حمایت اجتماعی برخوردار هستند، در عملکرد تحصیلی موفق ترند و پیشرفت تحصیلی بالاتری دارند. آرگیل<sup>۲</sup> (۲۰۰۱) نشان داد که دانش آموزانی که از شادکامی و حمایت اجتماعی بالاتری نزد خانواده خود برخوردار هستند بیشتر با تکالیف درگیر می شوند و بهتر تکالیف درسی خود را انجام می دهند. در انجام تکالیف، بیشتر به توانایی‌های شخصی خود می اندیشند تا به شانس و عوامل بیرونی. آنان می توانند با فشارهای روانی بهتر و سازنده تر مقابله کنند. این دانش آموزان در ارتباط و همکاری و برقراری روابط اجتماعی با دیگر افراد، معلمین و همسالان خود توانمندند. آنان توسط معلمین خود، خیلی خوب ارزیابی می شوند و راه حل‌های بهتری را برای حل مسائل خلق می کنند. شادکامی دارای سه جز اصلی و مهم می‌باشد که دارای هیجان مثبت، رضایت از زندگی و فقدان هیجان منفی از قبیل افسردگی و اضطراب است (خسروشاهی، ۱۳۹۵). امروزه صاحب نظران بر این باورند که یکی از دلایل مهم توسعه کشورها توجه به و اهتمام آنها بر تربیت نیروهای خلاق و موثر است. دانش‌آموزان یکی از نیروهای انسانی برگزیده و سازنده هر کشور هستند و موفقیت تحصیلی آن‌ها از جمله اهداف اساسی برنامه‌های آموزشی به شمار می‌رود. منظور از پیشرفت تحصیلی، آزمون عملکرد یادگیرندگان و سپس مقایسه نتایج حاصل با اهداف از پیش تعیین شده جهت ارزیابی دستیابی به اهداف آموزشی است در واقع، موفقیت و پیشرفت تحصیلی بیانگر نظام آموزشی کارآمد و موفق است توسعه پایدار از نتایج چنین نظامی خواهد بود. مطالعات متعددی نشان می‌دهند که عوامل مختلفی در پیشرفت تحصیلی افراد نقش دارند. محیط خانواده، سطح سواد والدین، ارتباط بین الگوها، مفهوم خود و سازش روانی از جمله این عوامل به شمار می‌روند (امانوئل و همکاران، ۲۰۱۴). همچنین سلامت روان، رضایت از رشته تحصیلی، سلامت معنوی و جنسیت از دیگر فاکتورهای موثر بر پیشرفت تحصیلی گزارش شدند. علاوه بر این شادکامی و خودکارآمدی از دیگر عوامل موثر پیشرفت تحصیلی است که موجب بهبود عملکرد و سلامت روان دانشجویان شده و ارتقای فرآیند آموزش و تحصیل دانش‌آموزان را بدنبال خواهد داشت (برزم، ۱۳۹۶).

<sup>1</sup> Franken<sup>2</sup> Argyle

انگیزش نیز از دیگر عوامل انکارناپذیر و تاثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی می‌باشد که اثرات مثبتی را بر بهبود عملکرد اعم از دانش‌آموزان خواهد داشت. انگیزه پیشرفت یکی از نیازهای اساسی و تعیین کننده رفتار آدمی است که می‌توان آن را به عنوان عامل نیرو دهنده، هدایت‌گر و نگه‌دارنده رفتار تعریف نمود (آذری، ۱۴۰۰). نتایج پژوهش‌های انجام شده در مورد اثرات انگیزش تحصیلی نشان می‌دهد که پایین بودن سطح انگیزش تحصیلی در بین یادگیرندگان، سالانه زبان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را متوجه دولت و خانواده‌ها می‌کند و نظام آموزشی کشور را با افت تحصیلی مواجه می‌سازد (کاسیلاس و همکاران، ۲۰۱۲).

این در حالی است که دانش‌آموزان با انگیزه در طول مدت تحصیل، فعال‌تر بوده و موفقیت بیشتری کسب می‌کنند. در بسیاری از موارد، داشتن انگیزه و یا فقدان آن، آشکارا بر موفقیت و شکست افراد تاثیرگذار است. از سوی دیگر، انگیزه برای کوشش، رقابت جویی، قدرت اجتماعی، پیوستگی، علاقه اجتماعی و کسب ستایش از دیگر پیامدهای مثبت پیشرفت تحصیلی است (پروین و همکاران، ۲۰۰۱). به طور کلی، افراد دارای روحیه شاد، هنگام انجام فعالیت‌های روزمره، مثبت‌اندیشی را سرلوحه فعالیت‌های خود قرار می‌دهند و دارای قدرت چاره‌اندیشی بیشتر هنگام رویارویی با مشکلات کوچک و بزرگ زندگی هستند. به عبارت دیگر شادکامی هنگامی پدیدار می‌شود که انسان دارای احساس رضایت بیشتر از خود و محیط اطراف خود است. حمایت اجتماعی، سازه‌ای از تبادلهای اجتماعی است که به عنوان اطلاعات یک فرد در زمینه این که مورد توجه دیگران، محترم و با ارزش باشد و همچنین بخشی از یک شبکه ارتباطی باشد مد نظر قرار می‌گیرد (کیاکجوری، ۱۴۰۰). نظریه پردازان حمایت اجتماعی درک شده، بیان می‌کنند تمام روابطی که فرد با دیگران دارد، حمایت اجتماعی محسوب نمی‌شود. حمایت اجتماعی شامل سه مقوله حمایت اجتماعی عاطفی، ابزاری و اطلاعاتی است. حمایت عاطفی به معنی در دسترس داشتن فردی برای تکیه کردن و اعتماد داشتن وی به هنگام نیاز می‌باشد. حمایت ابزاری به معنی کمک‌های مادی، عینی و واقعی دریافت شده توسط یک فرد از سوی دیگران اطلاق می‌گردد. حمایت اطلاعاتی به معنی به دست آوردن اطلاعات ضروری از طریق تعامل‌های اجتماعی با دیگران اطلاق می‌گردد (دهله و لاندردس، ۲۰۰۵). حمایت اجتماعی مطلوب می‌تواند احساس تنهایی را کاهش داده و موجب رضایت از زندگی شود (اذغانی، ۱۳۹۹). با افزایش حمایت اجتماعی پاسخ به استرس در افراد کاهش یافته و سلامت روان فرد بهبود می‌یابد. بنابراین بسیار مهم است که پیش‌بینی‌کننده‌ها، همبسته‌ها، متغیرها و عوامل موثر بر انگیزه پیشرفت تحصیلی افراد شناسایی و اندازه‌گیری شود که در نهایت به افزایش پیشرفت تحصیلی آنها کمک کند.

### مبانی نظری تحقیق

در یکی دو دهه اخیر رویکرد روانشناسی مثبت مورد توجه روانشناسان بسیاری قرار گرفته است سلیگمن<sup>۳</sup> و سکزنتیمی‌هالی<sup>۴</sup> (۲۰۰۱). یکی از مباحثی که در سال‌های اخیر در رویکرد روانشناسی مثبت مورد توجه قرار گرفته است، مبحث شادی است. واژه شادی مفهومی روانشناختی است که دارای تعاریف و ابعاد مختلفی می‌باشد. در واژه نامه‌ها، شادی با واژه -هایی هم چون خوشحالی، شادکامی، خوشی و نشاط هم معنا دانسته شده است در سطح عموم مردم شادی، بودن در حالت خوشحالی و سرور یا دیگر هیجانات مثبت، رضایت از زندگی و فقدان افسردگی و دیگر عواطف منفی است. در مباحث روانشناختی شادی به عنوان یکی از هیجانات مثبت طبقه بندی شده است که انسان‌ها در فعالیت‌های روزمره خود آن را تجربه می‌کنند. در تبیین شادکامی، دو مکتب اصلی تفکر وجود دارد: لذت‌گرایی<sup>۵</sup> یک نظریه روان‌شناختی است که طبق آن، ارگانیسم به منظور جستجوی لذت و

3 Selligman

4 Scikszentimihaly

5 hedonism

دوری از درد انگیزه می شود (فرانکن<sup>۶</sup>، ۱۹۹۸). لذت گرایی به طور کلی شامل احساساتی است که نتیجه ای از درون شد به نظام های حسی پنج گانه است. به این ترتیب، شادکامی طبق اصل لذت گرایی، بیشینه کردن اثرهای مثبت نظام های حسی متفاوت است. اما شادکامی یک مفهوم بسیار پیچیده است. تئوری های شناختی، دیدگاهی دیگر ارائه کرده اند: لازاروس<sup>۷</sup>، نظریه پرداز شناختی هیجان، شادکامی را به عنوان هیجانی تعریف کرده است که نتیجه ای است از به وجود آوردن پردازشی قابل استدلال در جهت فهم یک هدف (معین، ۱۳۹۵).

به عبارت دیگر، تئوری های شناختی، شادکامی را به عنوان آن چه در راه رسیدن به هدف تجربه می شود می بینند. به این ترتیب، شادکامی منبعث از هدف یا برانگیخته شده توسط هدف است، در حالی که نظریه لذت گرایی، شادکامی را به عنوان وضعیت آخر یا خود هدف می بیند. برخی محققان پیشنهاد کرده اند که شادکامی را در صورتی می توان به عنوان صفت در نظر گرفت که سه ملاک پایداری زمانی، همسانی بین موقعیتی، و علیت درونی را دارا باشد (فرانسیس و همکاران، ۱۹۹۸). آرگایل و کراسلند<sup>۸</sup> (۱۹۸۷)، نیز شادکامی را وابسته به فراوانی و درجه عواطف مثبت یا لذت، سطوح بالای رضایت در طول زندگی، و نبود احساسات منفی نظیر افسردگی و اضطراب دانسته اند. روان شناسانی هم چون آرگایل<sup>۹</sup> (۲۰۰۱)، نیز شادی را ترکیبی از وجود عاطفه مثبت عدم وجود عاطفه منفی و رضایت از زندگی می دانند. سرور<sup>۱۰</sup> یکی از سه جزو شادی یا شادکامی است. همان گونه که در تعریف آرگایل مشخص شده است دو بعد دیگر شادی، رضایت از زندگی و فقدان عاطفه منفی است. سرور جنبه هیجانی شادی و رضایت از زندگی جنبه شناختی آن می باشد. شادی جنبه ای از عواطف انسانی است که دارای جنبه ها و تجلیات مختلف فردی-اجتماعی، روانی-جسمانی و شناختی-عاطفی می باشد. از آن جا که شادی تأثیر کمی و کیفی زیادی بر زندگی دارد، در فرآیند تحول و توسعه مورد تأکید و توجه قرار گرفته است. هدف از پژوهش های مربوط به شادی، بررسی علل شادی و فرآیندهای مولد آن است، برخی از علل آن نظیر اوقات فراغت، خلق مثبت و حتی عوامل علی نظیر شخصیت نیز تا حدودی قابل تغییرند. از سوی دیگر، داشتن شادی و خلق خوب پیامدهای کاربردی و عملی در زندگی و عملکرد شغلی فرد دارد. شادی فعالیت فرد را بر می انگیزد، بر آگاهی او می افزاید، خلاقیت وی را تقویت می کند و روابط اجتماعی وی را تسهیل می نماید، شادی هم چنین مشارکت سیاسی را رونق می بخشد و موجب حفظ سلامتی و طول عمر افراد می شود شادی و آرامش روحی زمینه های باروری خرد و اندیشه را به وجود می آورد

به نظر آرگیل مارتین و لو<sup>۱۱</sup> (۱۹۹۵)، سه جزء اساسی شادکامی عبارتند از: هیجان مثبت، رضایت از زندگی و نبود هیجانات منفی از جمله افسردگی و اضطراب. او و همکارانش دریافتند که روابط مثبت با دیگران، هدفمند بودن زندگی، رشد شخصی، دوست داشتن دیگران و طبیعت نیز از اجزاء شادکامی هستند. یکی از موضوعات مرتبط با شادکامی، وجود شبکه حمایتی است، به این دلیل مایرز و داینر<sup>۱۲</sup> (۱۹۹۵)، می گویند وقتی از مردم پرسیده شود که فرد شادکام چه کسی است، در پاسخ به شبکه های حمایتی از روابط در یک فرهنگ اشاره می کنند که به تفسیری مثبت و خوش بینانه از رویدادهای روزمره زندگی می انجامد. بنابراین، یکی از اجزای مهم شادکامی، جزء شناختی آن است. شادکامی عبارت است از مقدار ارزش مثبتی که یک فرد برای خود قائل است. این سازه دو جنبه دارد، یکی عوامل عاطفی که نمایان گر تجربه هیجانی شادی، سرخوشی، خشنودی و سایر هیجان های مثبت هستند؛ دیگری ارزیابی شناختی رضایت از قلمروهای مختلف زندگی که بیانگر شادکامی و بهزیستی روانی

6 Franken

7 Lazarus

8 Crossland

9 Argyle

10 Joy

11 Argyle, M. &amp; Lu, L

12 Myers &amp; Diener

است. بررسی‌های طولی نشان می‌دهند که شادکامی بر طول عمر مؤثر است (علی پور و آگاهاریس<sup>۱۳</sup>، ۲۰۰۷). از نظر تئوری عقیده بر این است که افراد قادرند شادکامی و خوشبختی شان را با کنترل افکارشان افزایش دهند. برای مثال عقیده به این که یک نیرو و هدف ماورایی در جهان وجود دارد، می‌تواند منجر به شادکامی افراد شود. بر اساس نتایج برخی مطالعات، بین هوش معنوی و شادکامی رابطه مثبت مشاهده شده است (باقری، اکبرزاده و حاتمی، ۲۰۱۱) بنابراین، فعالیت‌هایی که همراه با معنویت هستند از قبیل کمک به دیگران و همدردی، می‌توانند موجب شادکامی افراد شوند. حمایت اجتماعی عبارت است از آسایش جسمانی، عاطفی ارائه شده از جانب خانواده، دوستان، همکاران و دیگران به ما است. این آسایش با علم به این است که ما بخشی از جامعه انسانی هستیم که ما را دوست دارند و برای ما دل می‌سوزانند و برای ما ارزش قائل اند و راجع به ما خوب می‌اندیشند. حمایت اجتماعی شیوه‌ای از طبقه بندی پاداش‌های اجتماعی در شرایطی خاص است. جنبه مهم این حمایت این است که یک پیام یا تجربه ارتباطی به معنای حمایت نیست مگر اینکه دریافت کننده نیز چنین برداشتی را داشته باشد. حمایت اجتماعی به میزان برخورداری از جهت همراهی و توجه اعضای خانواده، دوستان و سایر افراد تعریف شده است. امروزه حمایت اجتماعی به عنوان یکی از مهمترین تسهیل کننده‌های رفتار بهداشتی مورد توجه می‌باشد. حمایت اجتماعی، حمایت قابل پذیرش از طرف افراد دیگر، گروه‌ها و جامعه بزرگتر است. حمایت اجتماعی به عنوان قوی ترین و نیرومندترین نیروی مقابله‌ای برای مواجهه‌ی موفقیت آمیز و آسان فرد در زمان درگیری با شرایط تنش زاست و تحمل مشکلات را برای فرد تسهیل می‌کند. بسیاری از محققان حمایت اجتماعی را مفهومی چند بعدی می‌دانند که هم به صورت واقعیتهای اجتماعی و هم به صورت ادراک فرد می‌باشد. فلمینگ<sup>۱۴</sup> و بوم<sup>۱۵</sup> حمایت اجتماعی را با توجه به سه بعد تشکیل دهنده آن تعریف می‌کنند: که کمک عینی یا ابزاری، اطلاعاتی و عاطفی را در بر می‌گیرد. حمایت عینی یا ابزاری دلالت بر موجود بودن حمایت فیزیکی دارد. این نوع کمک از افراد نزدیک و صمیمی کسب می‌شود. حمایت اطلاعاتی کمک به فهم یک مسئله و مشکل را شامل می‌شود. این نوع حمایت دلالت بر اطلاعاتی دارد که فرد می‌تواند در برابر مسائل شخصی و محیطی از آن استفاده کند. حمایت عاطفی به منابع مرتبط با داشتن کسانی دلالت دارد که برای دلداری، تسلی و احساس اطمینان، فرد می‌تواند به آنها رجوع کند. افرادی که دارای منابع عاطفی کافی اند، نوعاً احساس می‌کنند دیگران را دارند که هنگام برخورد با مشکلات می‌توانند به آنها مراجعه کنند (کیم، ۲۰۲۱).

منبعی که فرد از آن حمایت دریافت می‌کند ممکن است متفاوت باشد. حمایت گاهی ماهیت ساختاری دارد. مثلاً فرد عضو سازمانی رسمی است و در آن ایفای نقش می‌کند و از حمایت‌های سازمانی نیز برخوردار می‌شود. گاهی نیز اشکال مختلف حمایت اجتماعی مثل فراهم آوردن اطلاعات، محترم شمردن فرد، صمیمیت در روابط اجتماعی، میزان دسترسی به حمایت و زمان دریافت آن از روابط اجتماعی گسترده تر ناشی می‌شود.

انگیزه به عنوان مجموعه عواملی تعریف شده است که انسان را به سوی فعالیت و هدف به حرکت وا می‌دارد، آن را هدایت می‌کند و سبب تداوم آن می‌شود. وقتی صرف انجام یک فعالیت به دور از نتایج آن مد نظر باشد، انگیزه درونی؛ و زمانی که فرد فعالیتی را برای دریافت پاداش، بازخوردهای مثبت و اجتناب از تنبیه انجام می‌دهد، انگیزه بیرونی مطرح است. وقتی فرد از انگیزه پیشرفت بالایی برخوردار باشد، برای یادگیری، مهارت‌های لازم و راهکارهای مناسب را می‌یابد. بدیهی است موفقیت در یادگیری، سبب احساس توانمندی بیشتر و افزایش علاقه به موضوع یادگیری می‌شود. زمانی که فعالیت‌ها به چالش متوسطی نیاز دارند و فرد احساس می‌کند که از عهده آن بر می‌آید و از انجام آن لذت می‌برد انگیزه درونی بروز می‌کند. این انگیزه با ایجاد فرصت‌هایی برای خود - رهبری و بازخورد مثبت تقویت می‌شود ولی با تنبیه، تحمیل و تعیین اهداف، تعیین ضرب

13 - Alipour A, Agahharis M

14 - Felming

15 - Baum

الاجل، کاهش می یابد. یافته های بسیاری از پژوهش ها حاکی از آن است که پیشرفت تحصیلی یادگیرنده به انگیزه وی مربوط می شود. در روان شناسی شناختی، یادگیرنده، دریافت کننده محض اطلاعات محسوب نمی شود بلکه فردی است که قادر به پردازش اطلاعات بوده و می تواند از تجارب و آموخته های جدیدش برای حل مسایل مختلف در موقعیت های گوناگون استفاده کند. نتایج برخی مطالعات نشان می دهد که در سازماندهی فرآیند یادگیری، هوش و استعدادها ی شناختی، ویژگی های هیجانی و مهارت های اجتماعی نقش اساسی ایفا می کنند (احمدی، ۱۳۹۸)

### سوابق تحقیق

کیاکجوری و تیزدست (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی رابطه بین خودکارآمدی، شادکامی، رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی درک شده با انگیزه پیشرفت تحصیلی پرداختند. جامعه آماری مورد نظر این پژوهش، ۲۴۶ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندر انزلی بودند. پس از تجزیه و تحلیل داده ها، نتایج نشان داد که خودکارآمدی، رضایت از زندگی، شادکامی و حمایت اجتماعی خانواده با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری داشتند. یعنی هر چقدر دانشجویان رضایت از زندگی، خودکارآمدی، شادکامی و حمایت اجتماعی ادراک شده بالاتری داشته باشند، پیشرفت تحصیلی در میان آنها افزایش بیشتری پیدا می کند.

مرادی و محمدی (۱۴۰۰) در پژوهشی به بررسی رابطه شادکامی با خوش بینی تحصیلی پرداختند. جامعه آماری این پژوهش شامل ۲۵۱ نفر از دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز بودند. پس از تجزیه و تحلیل داده ها، نتایج نشان داد که با افزایش میزان شادکامی، میزان خوش بینی تحصیلی افزایش پیدا می کند. در واقع، شادکامی می تواند خوش بینی تحصیلی دانش آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز را پیش بینی کنند. بین دو متغیر شادکامی و خودکارآمدی تحصیلی رابطه معنی داری وجود داشت. می توان نتیجه گرفت که با افزایش میزان شادکامی، میزان خودکارآمدی تحصیلی افزایش پیدا می کند. در واقع، شادکامی می تواند خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان کلاس ششم ابتدایی شهر سقز را پیش بینی کنند.

پالی و اذعانی (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی نقش میانجی شادکامی و انگیزش تحصیلی در رابطه میان خودراهبری یادگیری با پذیرش اجتماعی پرداختند. جامعه آماری شامل ۲۰۴ نفر از دانش آموزان دختر دوره دوم ابتدایی شهرستان تنکابن بودند. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری نشان داد در مدل تحقیق اثر مستقیم متغیر پیش بین و ملاک برابر با ۰/۳۸ بود، اثر غیرمستقیم در صورت وجود متغیر میانجی شادکامی ۰/۶۰ و اثر غیرمستقیم در صورت وجود متغیر میانجی انگیزش تحصیلی ۰/۵۱ بود که با توجه به کمتر بودن اثر مسیر مستقیم از مسیرهای غیرمستقیم بنابراین وجود متغیرهای میانجی شادکامی و انگیزش تحصیلی تأثیر را افزایش می دهد و نقش میانجی در فرضیه تحقیق مورد تأیید واقع شد. احمدی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی به بررسی رابطه حمایت اجتماعی درک شده و شادکامی پرداختند. جامعه آماری این پژوهش، ۳۱۲ نفر از سالمندان ساکن شهر قزوین بودند. پس از تجزیه و تحلیل داده ها، نتایج نشان داد با بهبود وضعیت اقتصادی، ارتقای سلامت جسمی و تقویت حمایت های اجتماعی می توان شادکامی را در سالمندان به طور قابل توجه افزایش داد.

ابوطالبی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده با بهزیستی ذهنی و پیشرفت تحصیلی دختران پیش دانشگاهی پرداختند. جامعه آماری شامل ۲۲۰ دانش آموز دختر مقطع پیش دانشگاهی شهر بیرجند بودند. پس از تجزیه و تحلیل داده ها، یافته ها نشان داد بین میزان حمایت ادراک شده از سوی والدین و هم کلاسی ها با بهزیستی ذهنی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. به علاوه، فقط اهمیت حمایت دریافت شده از سوی والدین، با بهزیستی ذهنی ارتباط مثبت و معناداری داشته است. از بین انواع حمایت، فقط حمایت عاطفی و اطلاعاتی ارتباط مثبت و معناداری با بهزیستی ذهنی داشته

است. از سوی دیگر، بین انواع و شبکه حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی همبستگی معناداری مشاهده نشد. نتایج این پژوهش به طور ویژه به نقش حمایتی والدین در شبکه حمایت اجتماعی در بهزیستی ذهنی نوجوانان دختر تأکید دارد. برزم، اسما (۱۳۹۶) در مقاله ای با عنوان بررسی رابطه میان شادکامی و تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مقطع دبیرستان داراب بدین نتیجه دست یافت که بین شادکامی و حمایت اجتماعی، (حمایت اطلاعاتی، حمایت هیجانی، حمایت ملموس) و انگیزش پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان دبیرستان های داراب رابطه معناداری وجود دارد.

معین و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله ای به بررسی تاثیر حمایت اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پرداختند. آنها در این پژوهش بر روی ۱۲۵ نفر از دانش آموزان مقطع راهنمایی دبیرستان های بوشهر تحقیق خود را انجام دادند. که این نمونه از روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل فرضیات این تحقیق از طریق نرم افزار spss این است که میان حمایت اجتماعی و پیشرفت تحصیلی ارتباط معناداری وجود دارد و دانش آموزانی که از حمایت اجتماعی بالاتری برخوردار هستند دارای پیشرفت و انگیزش تحصیلی بالاتری هستند.

نعامی و شکرکن (۱۳۹۵) به بررسی رابطه ساده و چندگانه عدالت سازمانی با شادکامی پرداخته اند ۲۶۸ نفر از کارمندان یک شرکت صنعتی با روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای، انتخاب گردیدند. آنها به این نتیجه رسیدند که عدالت سازمانی با شادکامی کلی ضریب همبستگی ۰.۸۴ دارد. علاوه بر آن، عدالت سازمانی کلی و حیطه های مختلف آن با حیطه های مختلف شادکامی شغلی یعنی شادکامی نسبت به شغل، شادکامی نسبت به سرپرست، شادکامی نسبت به همکاران، شادکامی نسبت به حقوق و شادکامی نسبت به وضعیت زندگی همبستگی مثبت معنادار داشتند. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد سه نوع عدالت سازمانی با شادکامی شغلی و حیطه های آن همبستگی چندگانه معنادار دارد.

سبحانی نیا (۱۳۹۵) در تحقیقی به بررسی تاثیر رفتارهای مثبت (شادکامی، اعتماد به نفس، تاب آوری) بر پیشرفت تحصیلی پرداخت. وی این تحقیق را بر روی ۹۲ نفر از دانش آموزان مقطع راهنمایی در سنجند انجام داد. نتایج نشان داد که رفتار مثبت سازمانی و ابعاد آن (اعتماد به نفس، امید، شادکامی و تاب آوری) رابطه مثبت و معناداری با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد و مدارسی که این ابعاد رفتار مثبت را در میان دانش آموزان خود رعایت کنند از موفقیت بالاتری برخوردار خواهند بود.

هان و کیم<sup>۱۶</sup> (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی تاثیر میانجی استرس والدین و استحکام خانواده در رابطه حمایت اجتماعی و شادکامی مراقبان اولیه کودکان معلول پرداختند. جامعه آماری این پژوهش شامل ۴۳۰ نفر از مراقب اولیه کودکان معلول در سه منطقه جلابوک-دو بودند. پس از تجزیه و تحلیل داده ها، نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی تأثیر مستقیمی بر شادکامی مراقب اولیه کودکان معلول و همچنین تأثیر غیرمستقیم از طریق استحکام خانواده دارد. همچنین نتایج نشان داد که مراقبان اولیه استحکام خانواده کودکان معلول دارای اثر میانجی جزئی بر رابطه بین حمایت اجتماعی و شادکامی هستند.

می<sup>۱۷</sup> و همکاران (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان بررسی این موضوع که آیا شادی، حمایت اجتماعی و جهت گیری زمانی آینده می تواند سازگاری شغلی جوانان را پیش بینی کند یا خیر پرداختند. شرکت کنندگان شامل ۵۲۵ دانشجو (۳۸۹ زن و ۱۳۶ پسر) بودند که در دانشکده های مختلف یکی از دانشگاه های آنکارا، ترکیه ثبت نام کردند. نتایج نشان داد که شادکامی، حمایت اجتماعی ادراک شده، نگرش مثبت نسبت به آینده و نگرش برنامه ریزی شده نسبت به آینده به طور معناداری با سازگاری شغلی مرتبط هستند. همچنین نتایج نشان داد که افراد با سطح شادی بالا و نگرش های مثبت و برنامه ریزی شده نسبت به آینده و کسانی که حمایت اجتماعی مثبتی از تماس های اجتماعی خود مانند والدین، دوستان و افراد مهم دریافت می کنند، سازگاری شغلی بیشتری دارند. نتایج در زمینه ادبیات مربوطه مورد بحث قرار گرفت.

<sup>16</sup> Han & Kim<sup>17</sup> Mei

کیم<sup>۱۸</sup> و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی رابطه بین فعالیت اجتماعی با حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی در بین افراد دارای معلولیت جسمی پرداختند. جامعه آماری این پژوهش را ۳۵۱ نفر از افراد دارای معلولیت جسمی تشکیل دادند. پس از تجزیه و تحلیل داده ها، نتایج نشان داد که فعالیت اجتماعی، حمایت عاطفی و اطلاعاتی و حمایت محسوس و محبت آمیز با شادکامی ارتباط معناداری دارند. این مطالعه نشان می دهد که برای افراد دارای معلولیت جسمی نه تنها شرکت در LTPA مهم است، بلکه فرصت هایی برای فعالیت های اجتماعی نیز فراهم می شود. به طور خاص، اهمیت فعالیت اجتماعی برای افراد کره ای دارای ناتوانی جسمی به عنوان وسیله ای برای دریافت حمایت اجتماعی و افزایش شادی تایید شد.

معینی و همکاران<sup>۱۹</sup> (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی رابطه حمایت اجتماعی و شادکامی در سالمندان ایران پرداختند. جامعه آماری این پژوهش، شامل ۴۱۱ مرد و زن سالمند مراجعه کننده به مراکز بازنشستگی، فرهنگی و توانبخشی شهر همدان بودند. پس از تجزیه و تحلیل داده ها، نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی بالا می تواند شادی را در میان سالمندان افزایش دهد. کیفیت و کمیت حمایت اجتماعی را می توان به عنوان عوامل تعیین کننده و پیش بینی کننده مناسب شادکامی در میان سالمندان در نظر گرفت.

تان و لو<sup>۲۰</sup> (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی رابطه حمایت اجتماعی و شادکامی پرداختند. جامعه آماری این پژوهش، شامل ۳۶۰ دانشجوی کارشناسی بودند. مطالعات نشان داده اند که برون گرایی به طور غیرمستقیم از طریق حمایت اجتماعی باعث افزایش شادی می شود. همچنین نتایج نشان داد که برون گرایی، حمایت اجتماعی و امید به طور معناداری با شادی مرتبط است. علاوه بر این، امید به واسطه پیوند برون گرایی و شادی و حمایت اجتماعی و شادی یافت شد. نتایج همچنین از این دیدگاه حمایت کرد که برون گرایی از طریق حمایت اجتماعی و سپس امید (اثر واسطه ای سریال) شادی را افزایش می دهد. در نهایت، اثر میانجی سریال به طور قابل توجهی کمتر از دو اثر غیرمستقیم دیگر بود. این یافته ها بینش هایی را در مورد تأثیر حمایت اجتماعی بر شادی ارائه می دهد و درک رابطه بین برون گرایی و شادی را گسترش می دهد.

سوارت<sup>۲۱</sup> (۲۰۱۶) در تحقیقی به سنجش مولفه های شادکامی و حمایت اجتماعی نیروی انسانی در دانشگاه کمبریج پرداخت. این پژوهش توصیفی، تحلیلی و مقطعی، در ماه های جون، جولای و آگست ۱۹۸۵، در دو مرحله انجام شد. در مرحله کیفی پژوهش، صاحبان فرایند، ۴۵ نفر از خبرگان و در مرحله تحلیل عاملی ۳۲۱ نفر از اعضای هیات علمی، کارشناسان آموزشی و کارشناسان نیروی انسانی دانشکده های وابسته به دانشگاه کمبریج بودند. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه محقق ساخته مطالعه کتابخانه ای و مطالعه راهنما بود که اعتبار محتوای آن با تحلیل عاملی اکتشافی (تحلیل مولفه های اصلی) و تحلیل عاملی تاییدی انجام شد. پایایی آن هم با روش های آزمون مجدد و همسانی درونی با استفاده از آلفا کرون باخ تایید شد. بخش اول پرسشنامه ۸ سوال حاوی مشخصات فردی و دموگرافی و بخش دوم ۴۲ سوال در خصوص متغیرهای موثر بر حمایت اجتماعی و شادکامی نیروی انسانی بود که بر مبنای مقیاس ۵ درجه ای لیکرت نمره داده شد. نتایج نشان داد افزایش شادکامی، و بهبود حمایت اجتماعی تأثیر بسزایی در توسعه بهره وری و تحول سازمانی به همراه خواهد داشت.

## روش تحقیق

پژوهش حاضر با توجه به هدف آن کاربردی بوده و از نظر چگونگی به دست آوردن داده های مورد نیاز در زمره تحقیقات توصیفی و از نوع تحقیق همبستگی قرار دارد. جامعه آماری این تحقیق شامل تمام دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر جهرم می باشد.

<sup>18</sup> Kim

<sup>19</sup> Moeni

<sup>20</sup> Tan & Low

<sup>21</sup> Swart

نمونه گیری استفاده شده بصورت تصادفی خوشه ای می باشد. که ۱۲۰ نفر بعنوان حجم نمونه انتخاب و ابزار پرسشنامه میان آنها توزیع شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش، پرسشنامه می باشد که شامل موارد زیر می باشد:

#### الف) پرسشنامه شادکامی آکسفورد OHI

پرسشنامه شادکامی آکسفورد در سال ۱۹۸۹ توسط آرچیل ولو تهیه شده است. در این تحقیق از فرم فارسی آن که توسط علی پور و نور بالا در سال ۱۳۷۸ هنجاریابی شده، استفاده شده است. پرسشنامه آکسفورد ۲۹ ماده چهار گزینه ای دارد که گزینه های آن به ترتیب از ۰ تا ۳ نمره گذاری می شود، یعنی اگر فرد گزینه (الف) را انتخاب کند، نمره ۰ و اگر گزینه (د) را انتخاب کند، نمره ۳ می گیرد. جمع نمرات مواد ۲۹ گانه، نمره کل مقیاس را تشکیل می دهند. نمره کل آزمودنی ها از ۰ تا ۸۷ در نوسان است. در بررسی مقدماتی میانگین نمرات آزمودنی ها (۴۵/۸) بوده است. آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۹۰ و پایایی باز آزمایی آن پس از ۷ هفته، ۰/۷۸ بوده است.

#### ب) پرسشنامه حمایت اجتماعی واکس (۱۹۸۶)

پرسشنامه ارزیابی حمایت اجتماعی، واکس (۱۹۸۶) به منظور حمایت های اجتماعی ادراک شده ساخته شده است. این مقیاس دارای ۱۹ گویه است به صورت بلی یا خیر با نمرات ۱ و ۲ نمره گذاری می شود. مولفه های پرسشنامه:

• دوستان: ۱، ۶، ۱۰، ۱۵، ۱۹

• خانواده: ۲، ۴، ۷، ۹، ۱۱، ۱۳، ۱۸

• سایر منابع: ۵، ۸، ۱۲، ۱۴، ۱۷

پایایی این آزمون با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ در دامنه ای از ۰.۷ تا ۰.۹۳ گزارش شده است (شربورن و استوارت، ۱۹۹۱). تمنائی فر و منصوری نیک (۱۳۹۳) به ضمن پژوهشگر ضمن به تایید رساندن روایی صوری و محتوایی این ابزار از دیدگاه متخصصان روانشناسی، پایایی آن را با ضریب آلفای کرونباخ ۰.۸۷ اعلام کردند.

#### ج) پرسشنامه پیشرفت تحصیلی (ISM)

مک اینرنی پرسشنامه پیشرفت تحصیلی در سال ۱۹۹۲ تهیه کرد و در سال ۲۰۰۵ ویرایش شد این پرسشنامه (Ism) شامل ۴۳ سوال با نمره گذاری به صورت طیف لیکرت ۵ گزینه ای به صورت کاملاً موافقم=۵، ...، کاملاً مخالفم=۱ است که ۴ هدف سطح بالاتر را می سنجد که عبارتند از: توانایی، عملکرد، هدف اجتماعی و هدف بیرونی. هر یک از این ۴ هدف سطح بالاتر به دو هدف جزئی تقسیم می شوند که عبارتند از: گرایش به توانایی (انجام تکلیف، تلاش)، عملکرد (رقابت، و شهرت طلبی)، هدف اجتماعی (وابستگی اجتماعی و نوع دوستی)، هدف بیرونی (تشویق و جایزه).

### یافته های تحقیق

فرضیه اول: بین شادکامی و حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط معناداری وجود دارد.

#### تعیین ارتباط شادکامی و حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی در آزمودنی ها

| پیشرفت تحصیلی |                      |               |
|---------------|----------------------|---------------|
| ۰.۲۲۶ *       | ضریب همبستگی اسپیرمن | حمایت اجتماعی |
| ۰.۰۱۳         | سطح معناداری         |               |
| ۱۲۰           | مجموع                |               |
| ۰.۲۱۴ *       | ضریب همبستگی اسپیرمن | شادکامی       |

بررسی رابطه ی بین شادکامی و حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر مقطع ابتدایی شهر جهرم

|       |              |  |
|-------|--------------|--|
| ۰.۰۱۹ | سطح معناداری |  |
| ۱۲۰   | مجموع        |  |

آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن نشان داد فرضیه تایید شده و بین شادکامی و حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین شادکامی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط معنادار وجود دارد.

#### تعیین ارتباط شادکامی با پیشرفت تحصیلی در آزمودنی ها

|               |                      |         |
|---------------|----------------------|---------|
| پیشرفت تحصیلی |                      |         |
| ۰.۲۱۴ *       | ضریب همبستگی اسپیرمن | شادکامی |
| ۰.۰۱۹         | سطح معناداری         |         |
| ۱۲۰           | مجموع                |         |

آزمون اسپیرمن نشان داد فرضیه تایید شده و بین شادکامی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر ارتباط معناداری با ضریب همبستگی ۰/۲۱۴ وجود دارد.

فرضیه سوم: بین حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارتباط معنادار وجود دارد.

#### تعیین ارتباط حمایت اجتماعی با انگیزش پیشرفت تحصیلی در آزمودنی ها

|               |                      |               |
|---------------|----------------------|---------------|
| پیشرفت تحصیلی |                      |               |
| ۰.۲۲۶ *       | ضریب همبستگی اسپیرمن | حمایت اجتماعی |
| ۰.۰۱۳         | سطح معناداری         |               |
| ۱۲۰           | مجموع                |               |

آزمون اسپیرمن نشان داد فرضیه تایید شده و بین حمایت اجتماعی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر ارتباط معناداری با ضریب همبستگی ۰/۲۲۶ وجود دارد.

### نتایج

پیشرفت تحصیلی توانایی دستیابی به انجام وظایف مدرسه است که می تواند به طور کلی یا خاص به یک موضوع ویژه تمرکز داشته باشد. افرادی که از حمایت اجتماعی بیشتری برخوردار باشند از شادکامی و خودکارآمدی بالایی برخوردار خواهند بود و محیط خانواده و دوستان در توانمندی و انگیزه پیشرفت آنان موثر است. یعنی هر چقدر دانش آموزان از طرف گروه های خانواده، همسالان و مدرسه حمایت شوند، بهتر می توانند در مورد توانایی خود در پیشرفت تحصیلی، انگیزه به دست آورند. حمایت اجتماعی می تواند از طرق مختلف مانند تشویق و تنبیه ها هنگام درگیر بودن در فعالیت های تحصیلی بر میزان انگیزه پیشرفت تحصیلی وی تاثیر گذارد. پسخوراند و میزان اطمینان بخشی دریافت شده از دیگران راجع به توانایی فرد برای انجام فعالیت های تحصیلی، کنترل و تسلط و انگیزه دانش آموز را برای پیشرفت تحصیلی افزایش می دهد.

همچنین شادکامی فرد از فشارهای روحی تحصیلی جلوگیری می کند. بدون شادکامی، کمتر امکان دستیابی به موفقیت و پیشرفت تحصیلی آنان فراهم است. شادکامی موجب سلامت ذهنی مثبت در مدرسه و افزایش پیشرفت تحصیلی می گردد. تحقیقات نشان می دهد شادکامی عامل پدیدآورنده منافی به مراتب بیشتر از صرفاً احساس خوب داشتن است. دانش آموزان شادکام، سالم تر و بسیار موفق ترند و درگیری تحصیلی و تعهد اجتماعی بیشتری داشته انگیزه پیشرفت تحصیلی در آنان بالاتر است. اصطلاح شادکامی، گاهی اوقات به معنای عاطفه مثبت، منهای عاطفه منفی به کار برده می شود. احساس شادی تنها با عدم حضور هیجانات و حالات منفی به دست نمی آید، بلکه لازمه وجود احساس شادکامی، شرایط و حالات مثبت و رضایت مندی از زندگی با خود و دیگران است. دانش آموزان شاد، معمولاً مهارت های تحصیلی خود را بهتر ارزیابی کرده رویدادهای مثبت را بیشتر از رویدادهای منفی، یادآوری نموده و در برنامه های پیشرفت تحصیلی، تصمیم گیری بهتری داشته انگیزه پیشرفت شان بالاست. دانش آموز شادکام، قدرت تصمیم گیری، پیشرفت تحصیلی و روحیه مشارکتی بیشتری دارند. در نظریه شناختی اجتماعی بندورا به نقش عوامل انگیزشی تأثیرگذار در یادگیری تأکید شده است. بندورا بیان می کند باورهای خودکارآمدی، احساس، فکر، رفتار و انگیزه پیشرفت فراگیران را تحت تأثیر قرار می دهد. دانش آموزان برخوردار از حمایت اجتماعی کوشاتر، موفق تر و دارای عملکرد بهتری هستند و در امور تحصیلی انگیزش بیشتری را از خود نشان می دهند. در واقع اطمینان افراد به توانایی های آموزشی خود تحت تأثیر باورهای خودکارآمدی آنها است. این باورها به طور زیادی انگیزه تحصیلی آنها را در امور تحصیلی تحت تأثیر قرار می دهد. دانش آموزان حمایت اجتماعی خود را از خانواده، همسالان و محیط دریافت می کنند. پس حمایت های دریافت شده و تأثیر مثبتی که بر باور داشتن نسبت به توانایی هایشان می گذارد باعث می شود فرد در زمان تحصیل و در مدرسه، در موقعیت های پرتنش که معمولاً در طول تحصیل با آنها مواجه اند، دچار بی انگیزگی نشوند. همچنین حمایت اجتماعی و درگیر شدن در شبکه های اجتماعی، انگیزش پیشرفت تحصیلی آنان را بالا می برد که احتمالاً به علت فراهم کردن الگوهای مناسب، افزایش تفسیرهای مثبت و فراهم کردن حمایت های اطلاعاتی اجتماعی است. هیجان های ناهمخوان با هدف منفی و هیجانات همخوان با هدف مثبت هستند. شادی نمونه ای از هیجان مثبت و همخوان با هدف است که می تواند رسیدن به اهداف شخصی را تسهیل کند. همچنین آنچه مردم را بر حسب ثبات رفتارشان از هم متمایز می کند هیجان شادی آنها است.

آنها که می توانند در مواجهه با تهدیدها و مشکلات خوشبختی و شادکام باشند پایداری به خرج می دهند. به عبارتی آنها امید را در خود پرورش داده اند و که احساس بدبینی نسبت به خود و محیط دارند دست از رسیدن به اهداف می کشند. هرچه در محیط مدرسه رابطه دانش آموزان با معلمان و همسالان، همراه با پذیرش، احترام، حمایت و اعتماد متقابل باشد، دانش آموزان نیز انگیزش تحصیلی بیشتری خواهند داشت. وقتی معلمان از دانش آموزان پذیرش متقابل، بی قید و شرط و بدون اعمال کنترل داشته باشند، آن ها برای انجام تکالیف خود احساس انگیزش درونی نموده و میزان بی انگیزگی و بیگانگی آنان از یادگیری کاهش می یابد. این یافته های پژوهش از ساختار نظریه همبستگی اجتماعی امیل دورکیم حمایت می کند که بیان می کند که عدم وجود همبستگی و حمایت اجتماعی در جامعه یکی عامل تأثیرگذار بر بروز آنومی یا بی هنجاری می باشد. در محیط مدرسه وقتی حمایت های معلمان و همسالان و نیز امکانات و فرصت های آموزشی به صورت برابری به دانش آموزان اختصاص داده نشوند و آنها احساس نوعی بی عدالتی و تبعیض در این باره کنند، انگیزش تحصیلی آنان کاهش پیدا کرده و این امر منجر به بیگانگی از تحصیل و ترک تحصیل و یا بروز رفتارهای خرابکارانه در مدرسه می شود.

## منابع

- [۱] آذری، کیومرث نیاز. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر شادابی و نشاط در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان متوسطه شهرستان ساری. مقاله پژوهشی، دوره دوم، شماره ۳، شماره پیاپی ۳، صص ۵۷-۳۵.
- [۲] ابوالقاسمی، ع؛ بیگی، پ و نریمانی، م. (۱۳۹۰)، "بررسی اثربخشی دو روش آموزش شناختی- رفتاری و مهارت‌های تنظیم هیجان بر خودکارآمدی و سازگاری تحصیلی دانش آموزان دارای اضطراب امتحان". فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، شماره ۲۲، سال هفتم، زمستان.
- [۳] ابوطالبی، فاطمه؛ خامسان، احمد؛ راستگو مقدم، میترا. (۱۳۹۷). رابطه حمایت اجتماعی ادراک شده با بهزیستی ذهنی و پیشرفت تحصیلی دختران پیش‌دانشگاهی. مقاله پژوهشی، دوره چهاردهم، شماره ۴۸، صص ۱۶۸-۱۴۷.
- [۴] احمدی، عباس؛ سلیمانی، محمدعلی؛ پهلوان شریف، سعید؛ مطلبی، آمنه. (۱۳۹۸). ارتباط بین حمایت اجتماعی درک شده و شادکامی در سالمندان ساکن جامعه. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی قزوین، دوره بیست و سوم، شماره ۴ (پیاپی ۱۰۵)، صص ۳۲۰-۳۳۱.
- [۵] برخوردار، حمید؛ رفاهی، ژاله؛ فرحبخش، کیومرث. (۱۳۸۹). بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی به شیوه‌ی گروهی بر انگیزه‌ی پیشرفت، عزت نفس و شادکامی دانش آموزان پسر پایه اول دبیرستان شهر جیرفت. رهیافتی نو در مدیریت آ و زشی، شماره ۳، صص ۱۴۴-۱۳۱.
- [۶] بهرامی، ر. (۱۳۸۹)، "بررسی رابطه مفهوم خود و سبک‌های اسنادی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر سال سوم". رشته علوم تجربی دبیرستان‌های دولتی تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم، ۹۵.
- [۷] پالی، سمیرا و اذغانی، لیلا. (۱۳۹۹). نقش میانجی شادکامی و انگیزش تحصیلی در رابطه میان خودراهبری یادگیری با پذیرش اجتماعی در دانش آموزان دختر دوره دوم ابتدایی شهرستان تنکابن. مقاله پژوهشی (کمی)، دوره دوم، شماره ۲، شماره پیاپی ۴، صص ۵۸-۳۹.
- [۸] شاره، ح، سلطانی، ا، قاسمی، ع. (۱۴۰۰)، "پیش بینی کیفیت زندگی بیماران دیابت نوع ۲ براساس حمایت اجتماعی ادراک شده". مجله تحقیقات علوم پزشکی زاهدان، ۸۵-۲۰۱۴۸۲.
- [۹] صفاری، محسن؛ سنایی نسب، هرمز؛ رشیدی، جهان بخت؛ پورتنی، غلامحسین؛ پاکپور، امیر. (۱۳۹۳). شادکامی، خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان. توسعه آموزش در علوم پزشکی، دوره هفتم، شماره ۱۳، صص ۲۹-۲۲.
- [۱۰] صمدی، م. (۱۳۸۸)، "بررسی رابطه ابعاد جهت گیری های انگیزشی، راهبردهای یادگیری و تعیین سهم این متغیرها در تبیین پیشرفت تحصیلی". فصلنامه نوآوری‌های آموزشی، شماره ۲۵.
- [۱۱] فانی، ح و خلیفه، م. (۱۳۸۸)، "بررسی رابطه ادراک از رفتار معلم با خودپنداره ی تحصیلی و عملکرد تحصیلی دانش آموزان دوره ی راهنمایی شهر شیراز". فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال دوم، شماره ۳.
- [۱۲] فتحی آشتیانی، ع. (۱۳۸۰)، "ارزیابی عوامل آسیب شناسی روانی و علل خودکشی در سربازان". ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۸، ترجمه، ۲۰۰۱، مجله طب نظامی، ۳۰ (۴)، ۲۴۵-۲۴۹.
- [۱۳] قاسمی، ع؛ مومنی، م؛ و خانکه، م. (۱۳۸۸)، "مقایسه تصویر بدنی معلولین ورزشکار با معلولین غیر معلولین
- [۱۴] کیاکجوری، کریم و تیزدست، طاهر. (۱۴۰۰). رابطه بین خودکارآمدی، شادکامی، رضایت از زندگی و حمایت اجتماعی درک شده با انگیزه پیشرفت تحصیلی مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه آزاد بندرانزلی. مقاله پژوهشی، دوره شانزدهم، شماره ۶۸، صص ۱۹۸-۱۸۳.
- [۱۵] مرادی، ماریه و محمدی، رزگار. (۱۴۰۰). تأثیر شادکامی بر خوش بینی تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان پایه ششم ابتدایی شهر سقز. رویکردی نو در علوم تربیتی، سال سوم، شماره ۴.
- [۱۶] یاری ح، و خیر، م. (۱۳۸۱)، "بررسی کارآیی یک مقیاس برای سنجش احساس تنهایی در دانش". مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز. ۱۰ (۱۹)، ۵۹-۴۶.

- [17] Cole, K. (2002). Well-being, psychological capital, and unemployment. *Journal of Health psychology*, 33(3), 122-139.
- [18] Crane R.M. (2005). Social distance and Loneliness as the related to headphones used with portable audio technology
- [19] Lucas-Carrasco R, Eser E, Hao Y, McPherson KM, Green A, Kullmann L. The Quality of Care and Support (QOCS) for people with disability scale: development and psychometric properties. *Res Dev Disabil.*; 32(3):1212-25.
- [20] Gallucci M, Ongaro F, Meggiolaro S, Antuono P, Gustafson DR, Forloni GL, et al. (2011) Factors related to disability: Evidence from the Treviso Longeva (TRELONG) Study. *Archives of Gerontology and Geriatrics.*; 52(3):309-16.
- [21] Gifford-Smith, M.E., & Brownell, C.A. (2003). Childhood peer relationships: Social acceptance, friendships and peer networks. *Journal of School Psychology*, 41, 235-284.
- [22] Heinrich, M.L., & Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*, 26, 695-718
- [23] Kernis, M. (Ed.). (2006). *Self esteem: Issues and answers*. New York: Psychology Press.
- [24] Koch, E. J. (2006). Examining the role of self-esteem in psychological functioning and well-being. In M. H. Kernis (Ed.), *Self-esteem issues and answers: A sourcebook of current perspectives*, pp 260-266. New York: Psychology Press.
- [25] Krause-Parello, C.A. (2008). Loneliness in the school setting. *Journal of School Nursing*, 24(2), 66-70.
- [26] Maziak W, Asfar T, Mzayek F, Fouad FM, Kilzieh N. Socio-demographic correlates of psychiatric morbidity among low-income women in Aleppo, Syria. *Soc Sci Med* (2002); 54(9): 1419-27.
- [27] Support? Elements for Moreno e. S. (2004). Collectivize social reconsidering the social dimension in the study of social support. *The Panish Journal Of Psychology*. 7(2) 124-134.